

Russisk for sværvægtene

Berlingske Tidende, Copenhagen

Steen Chr. Steensen

06/09/1988

MUSSORGSKIJ:»KHOVANTSJINA« med Alexandrina Millcheva, Martti Talvela, Aage Haugland, Lars Waage, Seppo Ruuhonen, Heinz Zednik, Erik Harboe m.fl. samt Kobenhavns Drengkor, Radiokoret, Radiosymfoniorkestret, dirigent: Yuri Ahronovitch, Radiohuset, søndag.

Et kæmpeorkester, et kæmpekor, en række solister med kæmperne Talvela og Haugland i spidsen befolkede søndag aften scenen i Radiohuset. Et stort projekt for Danmarks Radios musikafdeling med en forholdsvis ukendt russisk opera af Mussorgskij på 4 ½ time sunget på russisk med en handling, der selv for indviede kan være svær at følge - ikke fordi det går for hurtigt eller for indviklet, men fordi hver scene er monumental enhed, som historien underlægges. Dette prestige-projekt sendt ud til BBC og amerikanske radiostationer blev overværet af en halvtom sal. Hvor er operapublikummet henne, når det nye og ukendte præsenteres? Det publikum, der netop efterlyser nytænkning?

For selv om Mussorgskijs »Khovantsjina« er en sværvægter, er den gribende som musikalsk drama. Fascinerende i sin tyngde, betagende i sin skønhed og med et emne, der må mane til eftertænkning og refleksion. Historien om magtskiftet i 1689 fra det gamle styre til den moderne Zar Peter den store behandler emner, der er evig aktuelle: magtbegær, nytænkning, politisk åbenhed - og i sidste ende om skiftet mellem to livsholdninger.

Mussorgskij skabte en opera, der i sig selv var så nytænkende, at Rimskij-Korsakov måtte tillempe den tidens smag, da den efter Mussorgskijs død blev opført i 1892. Mussorgskijs ufærdige manuskripter dannede også baggrunden, da Sjostakovitj i 1858 udfærdigede en ny udgave af operaen. En udgave, der fremhævede de realistiske sider ved Mussorgskijs musik. En udgave, som aftenens russiske dirigent Yuri Ahronovitch kender gennem direkte gennem Sjostakovitj, og som han havde indspillet på plade lige inden han emigrerede. Pladen er endnu ikke trykt.

Koncentration

Yuri Ahronovitch brænder for dette partitur. Hans entusiasme var den dynamiske kraft i denne opførelse. Til alle tider var han alle steder under det lange forløb. Bestandigt krævede han det ultimative af orkester, kor og solister - og det gav resultat. En ubrudt koncentreret indsats fra orkester og kor, der nåede ud i alle de forskellige udtryk, som Mussorgskijs musik forlanger. Og ligesom Ahronovitch fik løftet niveauet på det store plan, var det så som solist-præstationerne - også de mindre - hævdede sig op i højde med Hauglands, Talvelas og Millchevas. Det gjaldt Lars Waage i den store rolle som Sjaklovitj, det gjaldt Erik Harboe, Stig Fogh Andersen og Poul Elming. Men niveauet blev lagt af de baser Haugland og Talvela som henholdsvis Ivan Kovanskij og Dosijef. I grunden så forskellige i deres teknik, men med samme indre følsomhed og ydre dramatiske pondus. Og niveauet blev overgået af mezzosopranen

Alexandrina Miltcheva. Intonationen hænger Ganske vist, når hun synger, men det vejes tifold op af det intense udtryk hun formidler. Hun *bliver* simpelthen den Marfa hun synger- spændt ud mellem tro og kærlighed.

Blandt de store baser synede dirigenten Ahronovitch ikke af meget. Slet ikke når han efter hvert akt begejstret måtte knuse sine solister- eller omvendt- men alligevel var det ham, der kunstnerisk fik denne opera af Mussorgskij op på et internationalt plan. Han kom med på afbud. Men med hvilket herligt resultat.